

TEMAT: Witold Pilecki – zapomniana postać historyczna czy wzorzec dla współczesnych pokoleń?

Cele lekcji:

Uczeń:

- omawia rolę i działalność Witolda Pileckiego w kontekście jego udziału w ważnych wydarzeniach z historii Polski,
- określa czas wydarzeń historycznych, w których brał czynny udział Witold Pilecki,
- (wojna o niepodległość i granice państwa polskiego w okresie 1914-1919; wojna polsko-bolszewicka 1920 roku; wojna obronna Polski we wrześniu 1939 roku, Powstanie Warszawskie 1944 roku),
- przedstawia postawy wobec narodu oraz postawy społeczne, jakimi kierował się w życiu Witold Pilecki (patriotyzm, konformizm, nonkonformizm, wrażliwość społeczna, altruizm, proaktywność),
- określa, jakie czynniki wpływały na postawy życiowe Witolda Pileckiego (religia, moralność, rodzina, parostwo),
- ocenia w jakim stopniu religia, moralność, rodzina i państwo, wpływają na postawy przyjmowane przez człowieka,
- wymienia współczesne wzorce zachowań powszechnie akceptowalne w społeczeństwie.

Metody:

- rozmowa kierowana
- praca w grupach
- dyskusja
- metody aktywizujące – *asocjogram, burza mózgów*

Środki dydaktyczne:

- film pt.: „Pilecki”
- książka: A. Cyra: „Ochotnik do Auschwitz” – fragmenty

Przebieg lekcji:

1. Po projekcji filmu „Pilecki”, uczniowie wymieniają te wydarzenia z historii Polski, w których czynnie uczestniczył Witold Pilecki. W wypowiedziach powinny znaleźć się: wojna o niepodległość i granice państwa w okresie 1918-1919, wojna polsko-bolszewicka w roku 1920, wojna obronna Polski we wrześniu 1939 roku, Powstanie Warszawskie w 1944 roku. Uczniowie powinni określić także, jaką rolę w tych wydarzeniach odgrywał Witold Pilecki, bierną czy aktywną. Powinny pojawić się określenia patriotyzm, konformizm i nonkonformizm z wyjaśnieniem znaczenia tych określeń.

2. Nauczyciel przedstawia uczniom celowość określenia „zapomniany” użytego w temacie lekcji. Zwraca szczególną uwagę na fakt, że w powojennej historii nie było miejsca zarówno na postać rotmistrza Pileckiego i jemu podobnych, jak i wartości, którymi kierowali się w życiu.
3. Uczniowie zapoznają się z fragmentem tekstu o ważnej roli domu rodzinnego w kształtowaniu młodego Witolda Pileckiego (materiał dodatkowy).
4. Przy pomocy asocjogramu (materiał dodatkowe), uczniowie podzieleni na grupy, określają postawy, jakie przyjmował Witold Pilecki w stosunku do rodziny, państwa, ludzi i władzy. Wyniki pracy w grupach są zapisywane na tablicy, tworząc asocjogram.
5. Uczniowie w trakcie burzy mózgów wymieniają czynniki, które miały wpływ na kształtowanie się postaw, jakie przyjmował Witold Pilecki. W trakcie tej części powinny paść określenia: rodzina, religia, moralność, wrażliwość społeczna, obowiązek wobec państwa. Wyniki burzy mózgów zapisujemy na tablicy.
6. Nauczyciel zwraca się do uczniów z pytaniem o ich ideały i wartości, jakimi kierują się w życiu. Uczniowie zapisują swoje pomysły na tablicy obok wcześniejszego zapisu dotyczącego czynników, wpływających na postawy Witolda Pileckiego.
7. Na koniec lekcji uczniowie określają, czy i na ile mogą utożsamiać się z wartościami, jakimi kierował się w swoim życiu Witold Pilecki.

Materiał dodatkowy

„...Miejsce dalekie od kraju rodzinnego i służba ojca skazywałyby rodzinę Pileckich na zrusyfikowanie, gdyby tak jak w wielu podobnych wypadkach, matka nie odegrała roli budzieli ducha polskiego. W zapadłym Ołońcu (...) treść patriotyczną tłumaczyła matka dzieciom. Kawaleryjska fantazja, odwaga rycerzy, samozaparcie i poświęcenie porywały i zachęcały małego Witka. Opowiadania matki o Powstaniu Styczniowym, o Murawiewie „Wieszeźniku”, o Wilnie, o poniewieraniu i katowaniu przez niego Polaków, o konfiskatach majątków rodziny i zmuszaniu jej do tułaczki, przeorały głęboko duszę małego chłopca, zasiewając w niej ziarna późniejszych czynów” [...] Chcąc uchronić dzieci przed rusyfikacją i zapewnić im odpowiednie wykształcenie, rodzice zdecydowali się wychowywać je w Wilnie, które w tym czasie zaczęło przeżywać ponowny rozkwit polskiego życia kulturalnego i naukowego...”.

A.Cyran: „Ochotnik do Auschwitz Witold Pilecki 1901-1948”; Oświęcim 2000, s. 23.

Materiał dodatkowy

Przykładowe socjogramy dotyczące postaw przyjmowanych przez Witolda Pileckiego:

